

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ІНДУСТРІАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ДЕРЖАВНОГО ВИЩОГО НАВЧАЛЬНОГО ЗАКЛАДУ
«ДОНЕЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ»

Факультет технології і організації виробництва
Кафедра менеджменту

«До захисту допущено»
Зав. кафедри менеджменту
_____ Сарбаш Л. Д.
(підпис) (прізвище, ініціали)
« _____ » _____ 2019 рік

ВИПУСКНА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
бакалавра
(освітній ступінь)

на тему: «Удосконалення обліку та контролю руху та наявності основних засобів на підприємстві (за матеріалами Державне підприємство «Вугільна компанія «Краснолиманська»)»

Виконала: студентка 3 курсу, групи ОіПзп-16
(шифр групи)

Спеціальності 071 Облік і оподаткування

Клетченко Олена Володимирівна _____
(прізвище та ініціали) (підпис)

Керівник: доцент кафедри менеджменту, кандидат економічних наук, доцент, _____

Табачкова Наталія Анатоліївна _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

Рецензент: _____
(посада, науковий ступінь, вчене звання, прізвище та ініціали) (підпис)

*Засвідчую, що у цій дипломній роботі немає
запозичень з праць інших авторів без відповідних
посилань.*

Студент _____
(підпис)

Покровськ – 2019 р.
Індустріальний інститут

ДВНЗ «Донецький національний технічний університет»
(повне найменування вищого навчального закладу)

Факультет технології і організації виробництва
Кафедра менеджменту
Освітній ступінь бакалавр
Спеціальність 071 Облік і оподаткування
(шифр і назва)

ЗАТВЕРДЖУЮ:
Зав. кафедри менеджменту
Л. Д. Сарбаш
« » 2018 року

**ЗАВДАННЯ
НА ВИПУСКНУ КВАЛІФІКАЦІЙНУ РОБОТУ СТУДЕНТУ**

Кдетченко Олені Володимирівні
(прізвище, ім'я, по батькові)

1.Тема проекту (роботи): «Удосконалення обліку та контролю руху та наявності основних засобів на підприємстві (за матеріалами Державне підприємство «Вугільна компанія «Краснолиманська»)»

керівник проекту (роботи): ТабачковаНабалья Анатоліївна, к.е.н., доцент
(прізвище, ім'я, по батькові, науковий ступінь, вчене звання)

затверджені наказом від « 01 » жовтня 2018 року № 96

2. Строк подання студентом проекту(роботи) 09.01.2019

3. Вихідні дані до проекту (роботи) матеріали звіту про переддипломну практику, фінансово-економічні показники підприємства за попередні роки, річний фінансовий звіт за попередні роки

4. Зміст розрахунково-пояснювальної записки (перелік питань, які потрібно розробити) економічна сутність, визначення та оцінка основних засобів, методи нарахування амортизації основних засобів, організація аналітичного і синтетичного обліку основних засобів, аналіз структури та динаміки основних засобів, шляхи удосконалення обліку та контролю основних засобів на підприємстві

5. Перелік графічного матеріалу (з точним зазначенням обов'язкових креслень)

6. Консультанти розділів проекту (роботи)

Розділ	Консультант	Підпис, дата	
		Завдання видав	Завдання прийняв

7. Дата видачі завдання 01.10.2018**КАЛЕНДАРНИЙ ПЛАН**

Пор. №	Назва етапів дипломного проекту (роботи)	Термін виконання етапів проекту (роботи)	Примітки
1.	Вибір і затвердження теми дослідження	01.10.2018	
2.	Складання завдання на виконання дипломної роботи, складання плану роботи	15.10.2018	
3.	Вивчення економічної літератури з обраної теми роботи та написання першого розділу	30.10.2018	
4.	Аналіз статистично-економічної інформації з досліджуваної проблеми та написання другого розділу дипломної роботи	22.11.2018	
5.	Розробка рекомендацій та заходів щодо підвищення ефективності економіки, які розглянуті в ракурсі обраної теми роботи та написання третього розділу дипломної роботи	25.12.2018	
6.	Оформлення вступу, висновків, реферату, демонстраційних аркушів	04.01.2019	
7.	Оформлення дипломної роботи та підписання її у нормоконтролера	05.01.2019	
8.	Подання виконаної роботи на зовнішнє рецензування	09.01.2019	
9.	Подання виконаної роботи для перевірки на плагіат	09.01.2019	
10.	Попередній захист дипломної роботи, підписання дипломної роботи у завідувача кафедри та подання документів до ДЕК	16.01.2019	

Студент О.В.Клетченко
(підпис)(прізвище та ініціали)Керівник проекту (роботи) Н.А.Табачкова
(підпис) (прізвище та ініціали)

АНОТАЦІЯ

Клетченко О.В. Удосконалення обліку та контролю руху та наявності основних засобів на підприємстві (за матеріалами Державне підприємство «Вугільна компанія «Краснолиманська») / Випускна кваліфікаційна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавр за спеціальністю 071 Облік і оподаткування. – ІІ ДВНЗ ДонНТУ, Покровськ, 2019

В роботі досліджено економічну сутність, визначення та оцінку основних засобів, методи нарахування зносу та амортизації. Проаналізовано організацію синтетичного та аналітичного обліку основних засобів, їх динаміку та структуру. Надано пропозиції щодо удосконалення обліку та контролю основних засобів на підприємстві.

Ключові слова: ОСНОВНІ ЗАСОБИ, ЗНОС ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, АМОРТИЗАЦІЯ, ПЕРВІСНА ВАРТІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, ЗАЛИШКОВА ВАРТІСТЬ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ, АУДИТ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ.

					З 071 43 43.3 771 ВКР			
Ізм.	Аркуш	№ документа	Підпис	Дата				
Розробив		Клетченко О.В.			Удосконалення обліку та контролю руху та наявності основних засобів на підприємстві (за матеріалами Державне підприємство «Вугільна компанія «Краснолиманська»)	Літера	Аркуш	Аркушів
Н. контр.		Ляшок Н.Ю.				Б	3	45
Керівник		Табачкова Н.А.				Індустріальний інститут ДВНЗ «ДонНТУ», каф. ЕіП ОіПзп-16		

ЗМІСТ

ВСТУП.....	6
1.ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	8
1.1.Економічна сутність, визначення та оцінка основних засобів.....	8
1.2.Методи нарахування зносу та амортизації основних засобів.....	13
2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ДП «ВУГІЛЬНА КОМПАНІЯ «КРАСНОЛИМАНСЬКА».....	16
2.1.Характеристика підприємства.....	16
2.2.Аналітичний і синтетичний облік основних засобів.....	19
2.3. Аналіз динаміки і структури основних засобів та їх технічного стану.....	25
РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ.....	33
3.1.Напрями удосконалення організації та методики обліку основних засобів...33	
3.2. Напрями удосконалення аудиту основних засобів та амортизації основних засобів.....	36
ВИСНОВКИ.....	44
ПЕРЕЛІК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ.....	45
ДОДАТКИ	

					П 071 43 43.3 771 ВКР	
Ізм.	Аркуш	№ доку-мента	Підпис	Дата		

ВСТУП

Реформування системи бухгалтерського обліку в Україні є складовою частиною заходів, орієнтованих на впровадження економічних відносин ринкового спрямування. Трансформація обліку здійснюється в рамках реалізації стратегічного курсу нашої держави на інтеграцію до світового економічного простору, що передбачає адаптацію законодавства України до європейського рівня.

Актуальність теми полягає в тому, що, сучасний етап розвитку вітчизняної економіки пов'язаний з кардинальними змінами в структурі та формах власності, а також - в організації та управлінні виробництвом. Це зумовлює необхідність вдосконалення системи облікової інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень.

Головною передумовою здійснення будь-якого виробничого процесу є наявність відповідних засобів праці. Вони становлять близько 70%, активів підприємств. Їх склад і структура визначають вид діяльності та виробничу потужність підприємства.

Отже, роль і значення засобів праці у виробничому процесі та значна їх частка в загальній вартості активів і визначають основний зміст категорії "основні засоби".

Вагомий внесок у розвиток теоретичних засад і методичних підходів до вирішення проблем обліку, аналізу і контролю наявності та використання основних засобів внесли вчені-економісти М.Я. Дем'яненко, Г.Г. Кірейцев, М.Т. Білуха, О.М. Голованов, Л.І. Гомберг, М.В. Кужельний, Л.К. Сук, В.П. Завгородній, В.Ф. Палій, В.В. Сопко, В.Г. Лінник, Н.Ф. Огійчук та інші вчені.

Теоретична й практична значимість обліку, аналізу та аудиту наявності та використання основних засобів, недостатній рівень їх дослідження стосовно сучасних потреб управління та дискусійність багатьох теоретичних положень обумовили вибір теми і визначили цільову спрямованість даного дослідження.

Метою дослідження є розробка науково обґрунтованих рекомендацій та пропозицій щодо вдосконалення методики обліку, аналізу та контролю наявності та використання основних засобів на базовому підприємстві.

Досягнення вказаної мети передбачає послідовне вирішення таких завдань: уточнення економічної сутності основних засобів; обґрунтування класифікації основних засобів; визначення методів оцінки основних засобів та напрямків їх вдосконалення; удосконалення методики обліку наявності та використання основних засобів; поглиблення методики аналізу та аудиту наявності та використання основних засобів.

Предметом дипломної роботи є теорія і практика обліку, аналізу та контролю наявності та використання основних засобів.

Об'єктом дипломної роботи є господарська діяльність ВК «Шахта «Краснолиманська» з його техніко-технологічними та економічними проблемами розвитку в умовах ринкових перетворень економіки України.

Методологічною основою дослідження є системний підхід до розкриття економічної сутності основних засобів та процесу їх відтворення. До основних загальнонаукових методів дослідження, що використані автором, слід віднести діалектичний метод пізнання, логічний та структурно-функціональний методи. При дослідженні використовувались методи наукової абстракції, індукції та дедукції, аналізу і синтезу, порівняння, вибіркового обстеження та групування, а також інші прийоми економіко-статистичного дослідження.

Інформаційною базою дипломної роботи. Теоретичні та методичні розробки вітчизняних і зарубіжних вчених, законодавчі і нормативні документи, що регулюють діяльність суб'єктів підприємницької діяльності, дані фінансової і статистичної звітності підприємства ВП «Шахта «Центральна» ДП «Красноармійськвугілля».

1. ТЕОРЕТИКО-МЕТОДОЛОГІЧНІ ОСНОВИ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ І КОНТРОЛЮ НАЯВНОСТІ ТА РУХУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

1.1. Економічна сутність, визначення та оцінка основних засобів

Економічна сутність і матеріально-речовий зміст основних засобів служать визначальними характеристиками щодо окреслення їхнього значення у здійсненні відтворювальних процесів, функціонуванні та розвитку будь-якого виробництва. Зростання й удосконалення засобів праці забезпечують підвищення технічної оснащеності та продуктивності праці на підприємстві. Знаряддя праці, які є найбільш активною частиною основних фондів, становлять матеріальну основу виробничої потужності підприємства.

Важливе значення основних засобів в процесі господарської діяльності зумовила необхідність розгляду питань пов'язаних з їх обліком та використанням багатьма вченими-економістами. Проблеми обліку та аудиту основних засобів розглядалися Виговською Н.Г., Бондарем Т.А., Годованцем О.В., Загороднім А.Г., Зюковим М.М., Леоновою Л.О., Ячневою А.В.

За думкою професора Максименко А.В., «основні засоби входять до складу виробничих фондів підприємств, а саме капіталу підприємства. По джерелах коштів розрізняють власний і позиковий капітал, а по функціональній приналежності виділяють основний і оборотний капітал (рис. 1.1)[1, 54].

Рисунок 1.1. – Склад виробничих засобів підприємства

Основні засоби – це засоби праці, які мають вартість і функціонують у виробництві тривалий час у своїй незмінній споживній формі, а їх вартість переноситься конкретною працею на вартість продукції, що виробляється, (на платні послуги) частинами в міру спрацювання» [2, 122].

З робіт П.Й.Атамаса: «Основні засоби – це матеріальні активи, які підприємство утримує з метою використання їх у процесі виробництва чи постачання товарів, надання послуг, здачі в оренду іншим особам чи для здійснення адміністративних і соціально-культурних функцій. Строк корисного використання основних фондів більше 1 року або операційного циклу, якщо він більше 1 року» [3, с.54]. Ознаки основних фондів наведено на рис. 1.2.

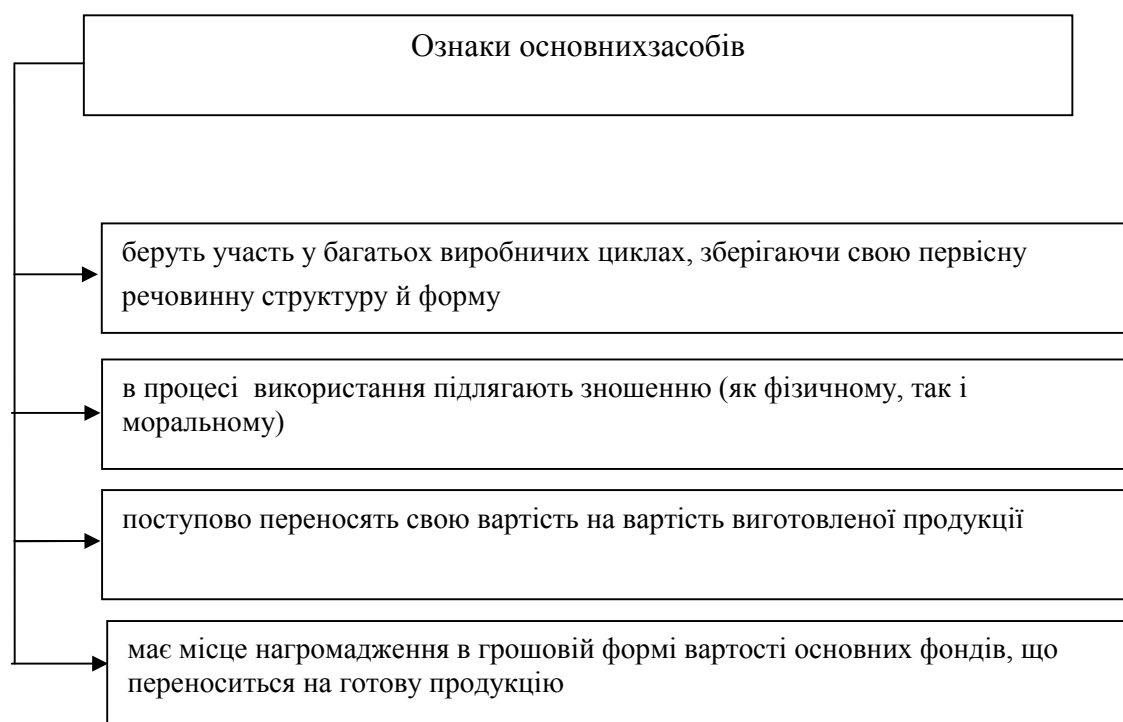

Рисунок 1.2. – Ознаки основних засобів

Відповідно до податкового законодавства, «основними засобами визнаються матеріальні цінності, призначені для використання у господарській діяльності платника податків протягом періоду, що перевищує 365 календарних днів із дати введення в експлуатацію таких матеріальних цінностей» [4, с.341] .

Поняття основні засоби та основні фонди ототожнюють, але це досить різні поняття.

За думкою Садовської І.Б. «під основними фондами розуміють джерела утворення господарських засобів підприємства, до яких належать статутний капітал, резервний капітал, прибуток та інші джерела які відображаються в пасиві балансу»[4, с.68] Основні засоби ж становлять активи підприємства. Основні засоби обслуговують декілька циклів виробництва, не змінюючи при цьому своєї натуральної форми (рис. 1.3).

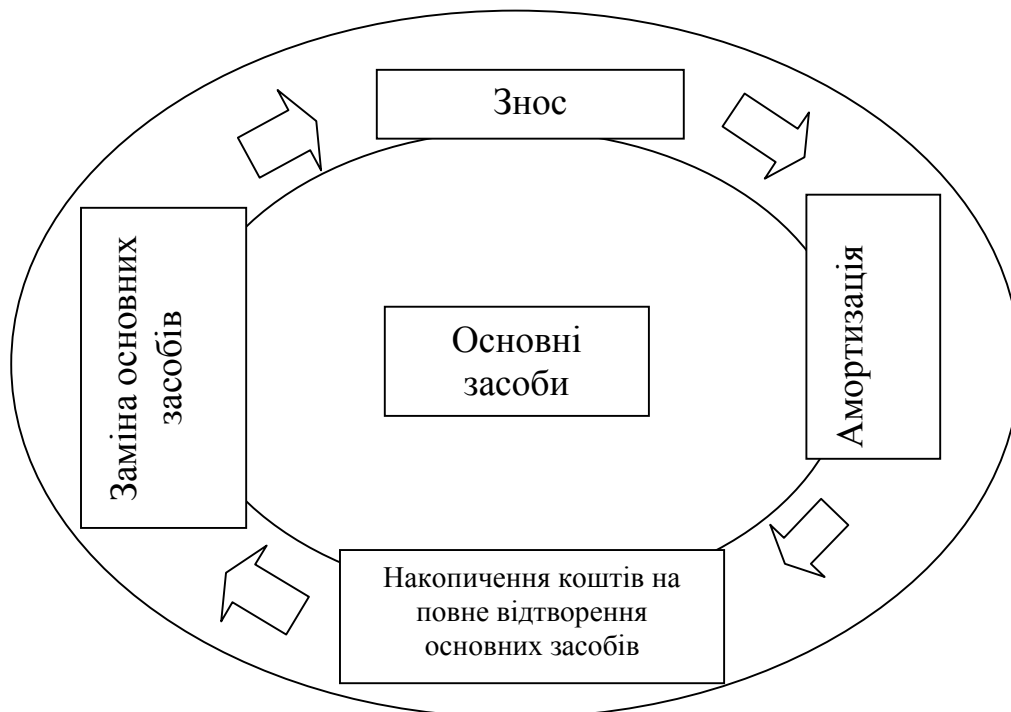

Рисунок 1.3. – Кругообіг основних засобів

Необхідною умовою правильного обліку й планування відтворення основних засобів підприємств є їхня класифікація. Найбільше економічне значення має видова класифікація, згідно з якою всі основні фонди за ознакою подібності їхнього функціонального призначення та натурально-речового складу розподіляються на певні види (рис. 1.4).

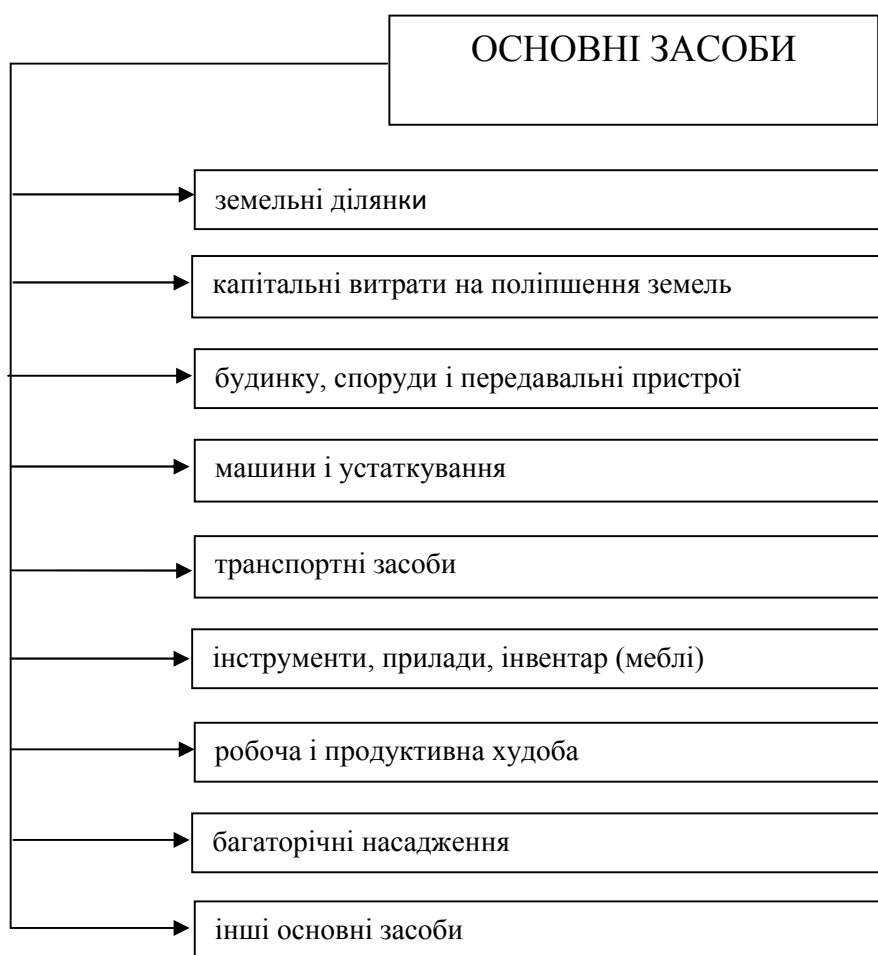

Рисунок 1.4. – Класифікація основних засобів

Оскільки елементи основних фондів відіграють неоднакову роль у процесі виробництва, неабияке значення має поділ їх на дві частини: активну, яка безпосередньо бере участь у виробничому процесі і завдяки цьому забезпечує належний обсяг та якість продукції, і пасивну, що створює умови для здійснення процесу виробництва (рис. 1.5). Цю класифікаційну ознаку ще називають функціональне призначення.

За думкою Шари Є.Ю.: «До активної частини основних фондів відносять переважно робочі машини й устаткування, інструмент, вимірювальні та регулюючі прилади і пристрої, використовувану в автоматизованих системах управління технологічними процесами обчислювальну техніку, деякі технічні споруди[2, с.110].

Пасивна частина основних засобів або невиробничі основні засоби не є засобами праці, але вони також використовуються протягом тривалого часу, зберігають свою натуральну форму та поступово втрачають свою вартість у міру

зношення. За речовим характером розрізняють інвентарні та неінвентарні основні засоби. До інвентарних належать об'єкти, що мають речове вираження та підлягають перевірці, обміру, підрахунку в натурі, до неінвентарних – капітальні вкладення в земельні ділянки»[2, с.114]

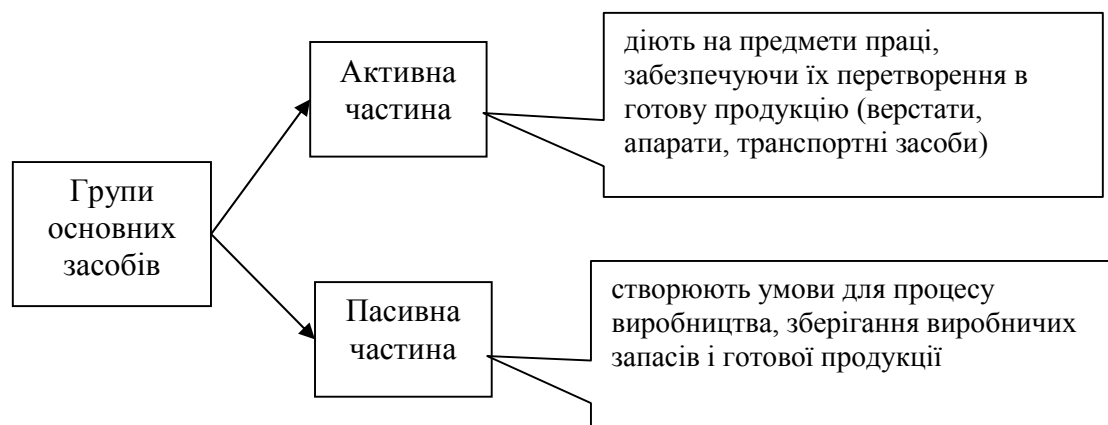

Рисунок 1.5. – Класифікація основних засобів на групи в залежності від їх впливу на виробничий процес

За ознакою використання основні засоби підприємства поділяють на діючі, недіючі та запасні (основні засоби, які знаходяться у резерві та призначені для заміни об'єктів основних засобів).

За ознакою належності основні засоби поділяють на власні та орендовані.

При віднесення об'єкту до об'єкту основних засобів важливо знати ознаки об'єкту основних засобів, які наведено на рис. 1.1.

За думкою доцента кафедри обліку Гудзь Н.В. «Оцінка основних засобів підприємства є грошовим вираженням їхньої вартості. Вона необхідна для правильного визначення загального обсягу основних фондів, їхньої динаміки і структури, розрахунку економічних показників господарської діяльності підприємства за певний період.

Первісна вартість основних фондів – це фактична їхня вартість на момент введення в дію чи придбання»[11, с.78].

Підприємство може здійснювати переоцінку основних фондів, якщо їх залишкова вартість суттєво відрізняється від справедливої вартості. Переоцінена вартість та сума зносу об'єкту визначається шляхом помноження первісної вартості

та суми зносу на індекс переоцінки. Індекс переоцінки визначається як відношення справедливої вартості об'єкту до його залишкової вартості.

1.2 Методи нарахування зносу та амортизації основних засобів

Протягом довгого функціонування в господарській діяльності підприємства основні засоби підлягають фізичному (матеріальному) та моральному (техніко-економічному) зносу (рис. 1.7).

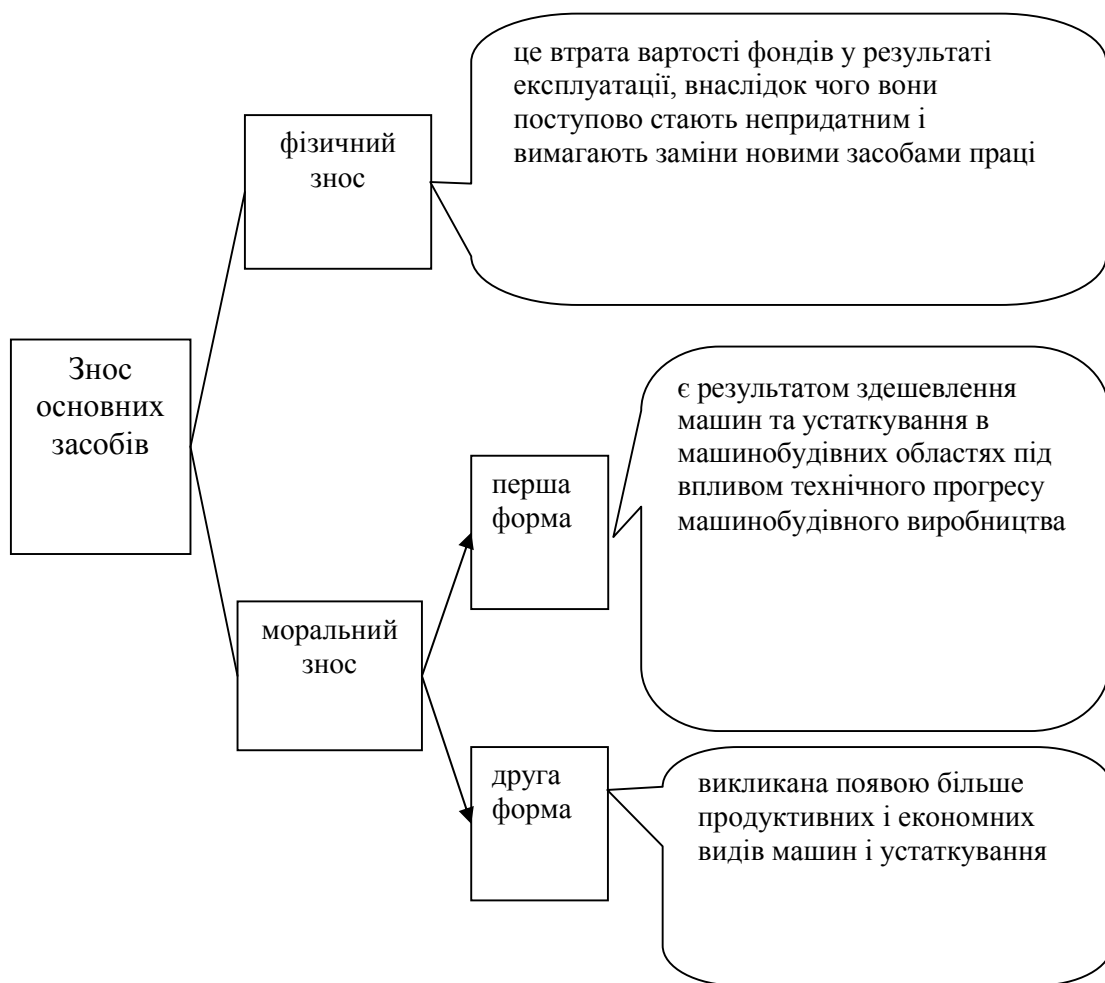

Рисунок 1.7. – Знос основних засобів

Знос - це втрати основними засобами своєї вартості.

За думкою Атамас П.Й. «Під фізичним (матеріальним) спрацьовуванням (зносом) основних виробничих засобів розуміють явище поступової втрати ними

своїх первісних техніко-експлуатаційних якостей, тобто споживної вартості, що призводить до зменшення їхньої реальної вартості – економічного спрацювання. На швидкість і розміри фізичного спрацювання основних фондів впливають їх надійність та довговічність, спосіб використання (екстенсивне чи інтенсивне), особливості технологічних процесів, якість технічного догляду й ремонтного обслуговування, кваліфікація робітників, інші організаційно-технічні фактори»[3, с.44]

Фізичне спрацювання будь-якого знаряддя праці (машини, устаткування) можна поділити умовно на дві частини: ту, що періодично усувають проведенням ремонтів, і ту, що її в такий спосіб усунути неможливо. З часом спрацювання поступово збільшується і врешті-решт стає таким, що унеможлиблює даліше використання засобу праці у виробництві, тобто настає момент повного фізичного спрацювання, коли треба замінити такого засіб праці на новий аналогічного призначення. У зв'язку з цим розрізняють усунувне (тимчасове) та неусунувне (постійно нагромаджуване) фізичне спрацювання основних фондів[11].

За думкою професора Михайлова М.Г. «ступінь фізичного спрацювання окремої одиниці засобів праці можна визначити двома рахунковими методами:

за строком її експлуатації (через зіставлення фактичної та нормативної величин з урахуванням ліквідаційної вартості);

за даними обстеження технічного стану.

Відносну величину економічного спрацювання окремої фізичної одиниці або певної сукупності основних фондів визначають як відношення накопиченої суми спрацювання, тобто їхньої вартості, вже перенесеної на вартість продукції, до загальної балансової вартості» [9, 67].

Для здійснення правильної амортизаційної політики важливим є знання можливих методів амортизації основних засобів. У практиці господарювання можуть застосовуватися методи прямолінійний, зменшення залишкової вартості, прискореного зменшення залишкової вартості, кумулятивний та виробничий (рис. 1.8).

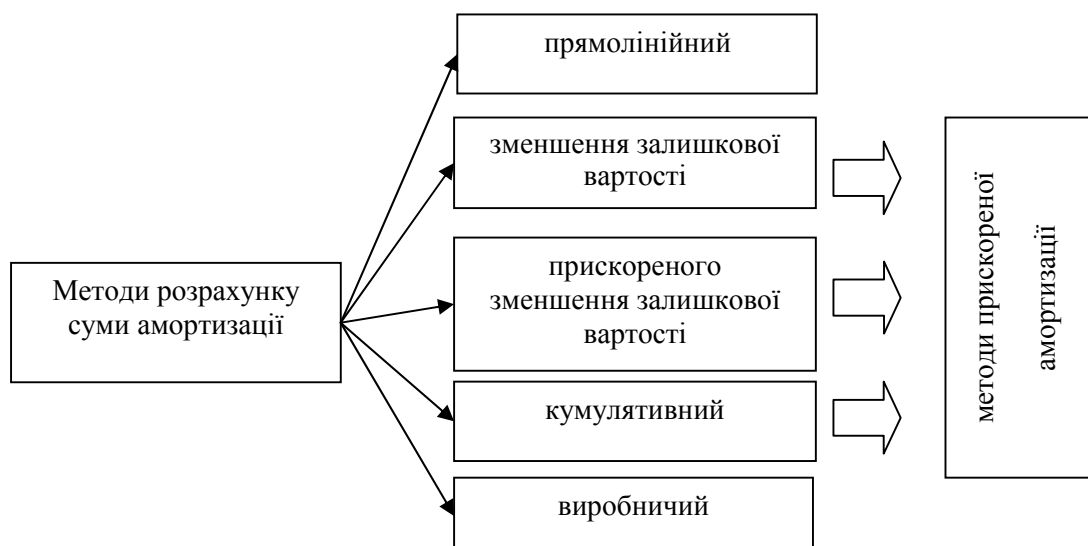

Рисунок 1.8. – Методи розрахунку суми амортизації (за Національними стандартами бухгалтерського обліку)

Забезпечення нормального відтворення основних засобів потребує правильного нарахування амортизації за встановленими нормами. Щорічну суму амортизаційних відрахувань на реновацію основних фондів обчислюють множенням їхньої середньорічної вартості на відповідні норми амортизації та поправочні коефіцієнти до них, що враховують конкретні умови експлуатації окремих видів засобів праці.

Згідно ст. 145.1.5 Податкового кодексу амортизація основних засобів нараховується з застосуванням наступних методів:

прямолінійного, за котрим річна сума амортизації визначається відношення амортизаційної вартості на строк корисного використання об'єкту основних засобів;

зменшення залишкової вартості, за котрим річна сума амортизації визначається як добуток залишкової вартості об'єкту на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та річної норми амортизації;

прискореного зменшення залишкової вартості, за яким річна сума амортизації визначається добуток залишкової вартості об'єкту на початок звітного року або первісної вартості на дату початку нарахування амортизації та годової норми.

2. ОРГАНІЗАЦІЯ ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ДП «ВУГІЛЬНА КОМПАНІЯ «КРАСНОЛИМАНСЬКА»

1.2. Характеристика підприємства

У 1958 році шахта "Краснолиманська" почала свою роботу. Розвиток підприємства відбувався в швидкісному режимі. Вже в 1959 році були досягнуті небувалі для нашого Донецького краю темпи проходки, а саме 320 метрів за місяць. А в квітні 1962 року, на 20 місяців раніше наміченого терміну, шахта "Краснолиманська" досягла проектної потужності і вийшла на рівень видобутку 4017 тонн вугілля за добу. Разом з підприємством зростали і мужніли люди, наближаючи майбутні рекорди. Удосконалювали майстерність, вивчали і засвоювали нову техніку і технологію. У 1964 році друга північна лава пласта L-7 була обладнана першим у вугільній промисловості експериментальним комплексом КМ-87. У 1967 році за допомогою цього механізованого комплексу встановлюється перший всесоюзний рекорд видобутку палива - 110 тисяч тонн вугілля за 31 робочий день. У жовтні 67-го року за допомогою комплексу КМ-87 народжується і світовий рекорд - було видано на-гора 150657 тонн вугілля з одного забою. Лише за перше десятиліття роботи підприємства інженери і працівники "Краснолиманської" внесли і впровадили 1350 раціоналізаторських пропозицій. Шахта впродовж багатьох років залишалася школою по вивченню передового досвіду.

Основними видами продукції є видобуток рядового вугілля марки «Ж», яке є дуже дефіцитною маркою вугілля, з наступною його реалізацією споживачам.

Реалізація товарної продукції шахти в 2016-2017 роках була повністю забезпечена договорами постачання вугілля. Це свідчить про те, що продукція шахти користується попитом.

В таблиці 2.1. наведена динаміка узагальнюючих показників, що комплексно характеризує ефективність роботи підприємства.

Таблиця 2.1. -

Основні техніко-економічні показники діяльності
ДП “ВК “Краснолиманська” за 2013-2017 роки

Показники	2013рік	2014 рік	2015 рік	2016 рік	2017 рік		Темп зміни 2017 до 2016 р.,%
					план	факт	
Обсяг видобутку вугілля, тис. т.	2019,0	2177,6	1714,5	1830,0	1400,0	1640,4	94,4
Середньодобовий видобуток, т	5629	6152	4802	5364	4023	4658	95,4
Кількість дільниць виконуючих план	2	2	1	2	5	о :>	110,7
Зольність видобутого вугілля, %	42,7	38,4	42,8	39,7	40,0	37,0	96,5
Середня кількість очисних вибоїв	4,3	3,7	2,7	4	4,3	4,0	98,2
Навантаження на очисний забій, т	979	1348	1289	1130	810	937	98,9
Чисельність працівників, всього	5563	5528	5040	4349	4275	4267	93,6
в тому числі ПВП	5399	5365	4885	4198	4140	4139	93,6
1 з них: робочих	4819	4789	4347	3685	3580	3619	93,1
ГРОЗ	714	723	614	543	549	599	95,7
прохідників	713	641	567	317	275	289	79,8
Продуктивність праці: робітників	34,9	37,9	32,9	41,4	32,6	37,8	102,0
ГРОЗ	175,9	202	170,5	241,1	182,6	185,0	101,3
прохідників	0,9	1	0,9	0,6	1,3	1Д	105,1
Товарна продукція, тис.т.	1080,8	1358,2	1089,6	1058,2	774,0	971,0	97,3
Товарна продукція, млн.грн	344,5	416,0	359,4	771,88	395,3	470,0	108,1
Собівартість 1 т готової продукції, грн	320,89	314,44	379,01	639,45	685,1	600,91 ,,	116,9
Прибуток від вип. тов. продукції, тис. грн	-2889	11294	53912	95326	-137,0	-114,4	-100,12
Оптова ціна, грн.	318,77	306,32	329,83	730,56	510,72	484,06	111,0
Середньомісячна заробітна плата працівників, грн	1681,5	2150,2	2620,2	4219,0	4163,4	4293,0	126,4
в тому числі: ПВП	1715,8	2194	2675,1	4324,9	4260,6	4389,0	126,5
робочих	1602,3	2054,8	2510	3995,4	3933,4	4159,4	126,9

- збільшилась кількість діючих очисних вибоїв, в 2015 році їх було 4,0, навантаження на вибій склало 937т, в середньому на шахті завжди діяло десь 4 вибою і навантаження за попередні роки в середньому за п'ять років склало 1200т.

Тобто ефективність процесу виробництва знизилась не значно, але з іншого боку цей момент характеризується зростанням інтенсивності праці;

- якість продукції характеризується зольністю вугілля, величина зольності видобутого вугілля за п'ять років значно знизилася і склала 37,0% в 2015 році зниження склало 2,9% (в 2011 р. -40,0%), за п'ять років середні темпи зниження зольності вугілля склали 99,8%. Якість вугілля збільшилася за рахунок зниження зольності видобутого вугілля. Але ціна вугілля має стабільну тенденцію на збільшення і за п'ять років ціна в середньому зросла на 127,69%. Значно ціна зросла в 2014 році, зросла на 400,73грн у порівнянні з 2013 роком, але у 2015 році вона знизилася до 484,06грн/т.

- значно збільшилася собівартість продукції, вона перевищує оптову ціну, тому шахта не мала прибутку до 2014 році. У 2014 році собівартість продукції нижче оптової ціни, шахта має прибуток у розмірі 95326,0тис.грн, а в 2015 році за рахунок зниження ціни на вугілля шахта не має прибутку і збитки склали 114,5 млн.грн.

Здійснюючи всі види діяльності Підприємство забезпечує дотримання законодавства України про надра та про охорону навколишнього природного середовища.

ДП ВК „Краснолиманська” діє згідно Статуту (Додаток А) і є сучасним єдиним комплексом, в який входять шахта „Краснолиманська” і збагачувальна фабрика, що дозволяє без перебоїв і додаткових витрат тримувати продукцію високої якості. Шахтарів і збагачувачів підприємства об'єднує продумана економічна політика, жорстка договірність і фінансова дисципліна. Все це говорить про те, що шахта є надійним, стабільним підприємством — одним з лідерів вугільної промисловості України. В період загального спаду підприємство не тільки не знизило, а навпаки, значно збільшило обсяги видобутку: торік — до 3 млн. 337 тис. тонн.

2.2. Аналітичний і синтетичний облік основних засобів.

Організація бухгалтерського обліку на підприємстві здійснюється згідно Наказу «Про облікову політику». Інформація про стан рух та наявність основних засобів міститься у формі та формі № 1 Баланста ОЗ – 11 (Додатки Б, Д).

Для обліку основних засобів ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська» відповідно до «Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобов'язань і господарських операцій підприємств та організацій, Інструкції про його застосування №291 використовується рахунок 10 «Основні засоби», а також згідно облікової політики підприємства»[5].

Синтетичний облік основних засобів ведеться у грошовій формі. Для цього використовуються субрахунки: с/рах.100 «Інвестиційна нерухомість», с/рах.101 «Земельні ділянки», с/рах.102 «Капітальні витрати на поліпшення земель», с/рах.103 «Будинки та споруди», с/рах.104 «Машини та обладнання», с/рах.105 «Транспортні засоби», с/рах.106 «Інструменти і прилади».

Побудова синтетичного рахунку 10 «основні засоби наведена на рис.2.1.

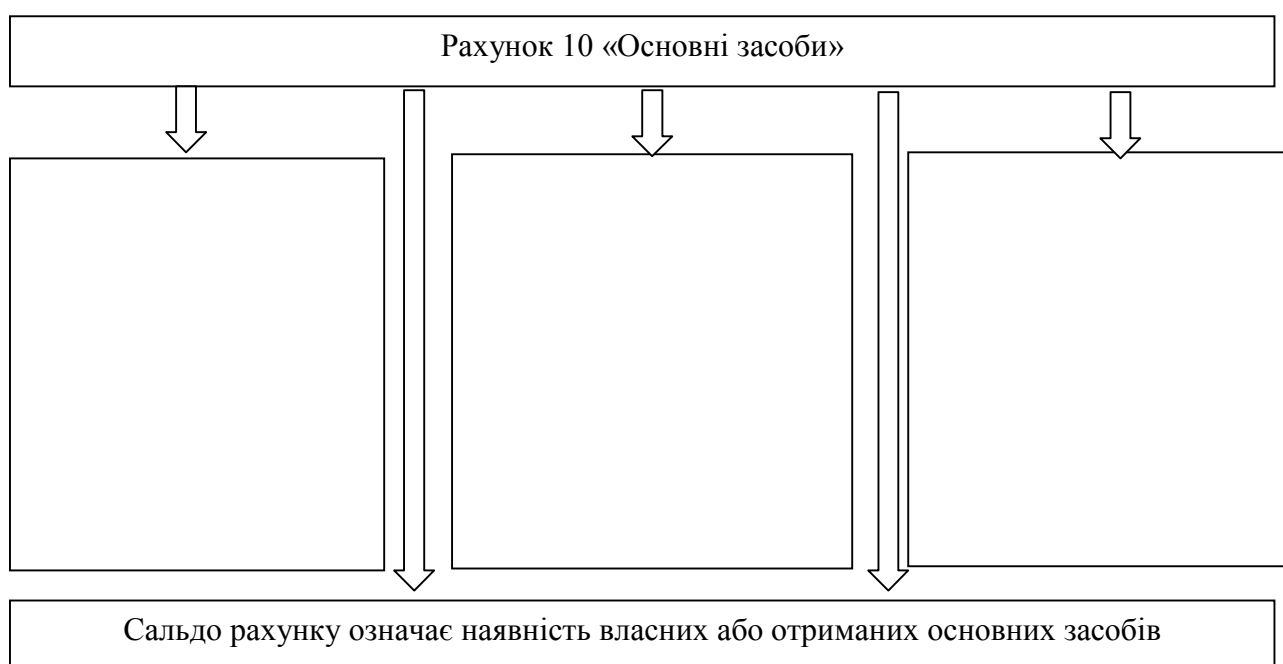

Рис.2.1. Призначення та побудова рахунку 10 «Основні засоби»

Аналітичний облік за рахунком «Основні засоби» передбачає пооб'єктний облік основних засобів за кожним і ведеться в інвентарних картках основних засобів № ОЗ-6, № ОЗ-13, де визначаються всі інвентарні списки основних засобів.

Інвентарні картки складаються в одному примірнику і зберігаються в бухгалтерії підприємства. Заповнення інвентарних карток реєструється в описах типової форми. Описи інвентарних карток ведуться бухгалтерією в одному екземплярі. В інвентарних картках міститься інформація про рахунок, субрахунок основних засобів, групи основних засобів, норми амортизаційних відрахувань, поправочний коефіцієнт. Надається інформація про вид та код устаткування, вказується дата та номер акту про введення в експлуатацію основних засобів. В окремому розділі вказується номер основних засобів (інвентарний, заводський, паспортний), сума зносу за даними переоцінки або за документами придбання основних засобів. Далі визначається сума основних засобів які вибули або передані іншому підприємству. Інвентарні картки не повинні містити всі показники технічної документації основних засобів. Що знаходяться на балансі підприємства.

Заповнення інвентарних карток здійснюється на основі первинних документів: актів приймання-передачі, актів на списання основних засобів, технічних паспортів та інших документів.

Облік основних засобів ведеться за первісною вартістю. Одиницею бухгалтерського обліку основних засобів є інвентарний об'єкт, тобто мається на увазі що це або відокремлений комплекс конструктивно взаємопов'язаних елементів основних засобів, або об'єкт із всіма необхідними приладами.

Якщо в процесі модернізації, капітального ремонту, доробки, часткової ліквідації або переоцінки об'єкту основних засобів були внесені зміни, то відкривається нова інвентарна картка куди вносяться необхідні дані.

Нарахування суми амортизації основних засобів здійснюється в оборотній відомості за нефінансовими активами. Така відомість застосовується для узагальнення даних за наявністю та вартістю нефінансових активів, а також перевірки правильності відображення інформації аналітичного обліку. Оборотна відомість складається щомісяця за об'єктами обліку в кількісному і вартісному вираженні. Ця відомість додатково застосовується для аналітичного обліку по рахунках амортизації основних засобів та нематеріальних активів, відображення і

руху суми амортизації по її нарахуванню та списанню. В відомості підраховуються обороти і виводяться залишки наприкінці місяця.

Аналітичний облік на підприємстві ведеться також за видами основних засобів, місцями їх експлуатації та матеріально-відповідальними особами.

При надходженні основних засобів від інших підприємств складаються акти прийому основних засобів. До яких додається технічна документація (паспорт, технічні характеристики). Акт підписується керівником підприємства і матеріально-відповідальною особою. При інших операціях, пов'язаних з рухом основних засобів, складаються відповідні акти, наприклад при модернізації або реконструюванні складається акт прийому-здачі необоротних активів; при відпустці матеріальних цінностей господарська операція заноситься у відомість видачі матеріальних цінностей та ін.

При придбанні основних засобів всі витрати спочатку накопичують на субрахунку 152 «Придбання (виготовлення) основних засобів», а потім формують первісну вартість об'єкту. При передачі (введенні) об'єкту в експлуатацію витрати списують з кредиту цього субрахунку на дебет відповідного субрахунку рахунку 10 «Основні засоби» [4, с.35].

Для обліку основних засобів на підприємстві застосовують типові форми первинного обліку згідно Наказу Міністерства статистики України № 352 від 12.1995 р. Перелік типових форм господарських операцій щодо наявності та руху основних засобів наведено в таблиці 2.2.

На підприємстві відбувається постійний рух облікової інформації щодо господарських операцій пов'язаних з рухом облікової інформації первинного обліку, регістрами синтетичного та аналітичного обліку і звітністю підприємства..

Таблиця 2.2 -

Перелік типових форм для обліку основних засобів

№	Назва типової форми	Напрямок застосування
	Типова форма № ОЗ-1 «Акт приймання-передачі (внутрішнього переміщення) основних засобів»	Заноситься інформація щодо зарахування до складу основних засобів як об'єктів обліку і введення їх до експлуатації; а також така форма використовуються для оформлення внутрішнього переміщення з одного підрозділу до іншого, а також для виключення їх зі складу основних засобів при передачі іншому підприємству
	Типова форма № ОЗ-5 «Акт про установку, пуск та демонтаж будівельної машини»	при установці пуску і демонтажі будівельної машини. Відображаються відомості про стан машини.
	Типова форма № ОЗ-6 «Інвентарна картка обліку основних засобів»	Призначена для ведення для аналітичного обліку та угруповання інформації про всі типи основних засобів на підприємстві. В такій формі містяться дані про технічні характеристики об'єкта, норми амортизаційних відрахувань та ін.
	Типова форма № ОЗ-7 «Опис інвентарних карток з обліку основних засобів»	Для реєстрації інвентарних карток. Складається в одному примірнику.
	Типова форма № ОЗ-8 «Картка обліку руху основних засобів»	Застосовується при ручній обробці облікової інформації для обліку руху основних засобів за класифікаційними групами в одному примірнику.
	Типова форма № ОЗ-9 «Інвентарний список основних засобів»	Застосовується в місцях експлуатації основних засобів на підприємстві для обліку кожного об'єкта за матеріально відповідальними особами.
	Типова форма № ОЗ-14 «Розрахунок амортизації основних засобів»	для розрахунку амортизації основних засобів.
	Типова форма № ОЗ-2 «Акт приймання-здачі відремонтованих, реконструйованих та модернізованих об'єктів»	Застосовується з метою оформлення господарських операцій щодо приймання-здачі основних засобів з капітального ремонту, реконструкції, модернізації тощо
	Типова форма № ОЗ-3 «Акт на списання основних засобів», Типова форма № ОЗ-4 «Акт на списання автотранспортних засобів»	Застосовується з метою оформлення господарських операцій щодо вибуття окремих об'єктів основних засобів при повній або частковій їх ліквідації об'єкта

Розроблено на основі джерела [4].

НаДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»» «основні засоби створюють господарським засобом, при цьому вартість об'єкту основних засобів формується з прямих матеріальних витрат, витрат на оплату праці, вартості послуг сторонніх організацій, амортизації основних засобів та інших витрат, що входять до первісної вартості основних засобів згідно п. 8 П(С) БО 7. Облік витрат на створення основних засобів підрядним способом ведеться аналогічно обліку придбання основних засобів за грошові кошти (таблиця 2.3)» [13, с. 89]

Таблиця 2.3 –

Кореспонденція рахунків основних засобів

Зміст господарської операції	Кореспондуючі рахунки	
	дебет	кредит
Облік придбання основних засобів		
1.Відображено придбаний об'єкт основних засобів за договором поставки (без ПДВ)	152 «Придбання основних засобів»	631 «розрахунки з вітчизняними постачальниками»
2.Наявність податкової накладної. Податковий кредит з ПДВ	644 «Податковий кредит»	631 «розрахунки з вітчизняними постачальниками»
3.Витрати пов'язані з придбанням основних засобів без ПДВ	152 «Придбання основних засобів	685 «Розрахунки з іншими кредиторами»
4.Відображено суму ПДВ (податковий кредит)	641 «Розрахунки за податками»	685 «розрахунки з іншими кредиторами»
5.Придбаний об'єкт основних засобів зараховано до складу основних засобів	104 «Машини та обладнання»	152 «Придбання основних засобів
6.Списано витрати на фінансові результати	793 «Фінансові результати від іншої фінансової діяльності»	949 «Інші витрати операційної діяльності»
Облік зносу (амортизації) основних засобів		
1.Нарахована амортизація основних засобів		
за об'єктами основних засобів виробничого призначення	23 «Виробництво» 91 «Загальновиробничі витрати»	131 «Знос основних засобів»
- за об'єктами основних засобів загальногосподарського призначення	92 «Адміністративні витрати»	131 «Знос основних засобів
- за об'єктами основних засобів непрацюючих	949 «Інші витрати операційної діяльності»	131 «Знос основних засобів
2.Списані витрати на фінансові результати у порядку закриття рахунків класів 8/9	79 «Фінансові результати»	83 «Амортизація» 92 «Адміністративні витрати» 93 «Витрати на збут» 949 «Інші витрати операційної діяльності»
Облік ліквідації основних засобів		
1.Відображено списання зносу основних засобів	131 «Знос основних засобів»	10 «Основні засоби» 11 «Інші необоротні матеріальні активи»

Продовження таблиці 2.3.

2.Відображено залишкову вартість основних засобів що ліквідуються	976 «Списання необоротних активів»	10 «Основні засоби» 11 «Інші необоротні матеріальні активи»
3.Відображено витрати на ліквідацію основних засобів	976 «Списання необоротних активів»	661 «Розрахунки із заробітною платою» 651 «За розрахунками із загальнообов’язкового соціального страхування»
4 Оприбутковано матеріалів від ліквідації основних засобів	20 «Виробничі запаси»	746 «Інші доходи від звичайної діяльності»
5.Відображено податковий кредит у витратах на ліквідацію	641 «Розрахунки за податками»	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»
6. Оплачено витрати на ліквідацію (послуги з демонтажом)	631 «Розрахунки з вітчизняними постачальниками»	311 «поточні рахунки в національній валюті»
7.Суму оприбуткованих матеріалів з урахуванням ПДВ списано на фінансові результати	746 «Інші доходи від звичайної діяльності»	783 «Результат іншої звичайної діяльності»

Як вже зазначалось, що основні засоби приймаються на Баланс за первісною вартістю. Зміна цієї вартості може статись за причини переоцінки або дооцінки основних засобів. В П(С) БО 7 «Основні засоби» встановлено «порядок проведення переоцінки та дооцінки основних засобів[14]

На підприємстві щорічно проводиться індексація балансової вартості основних засобів. Індексація здійснюється за результатами звітного (податкового) року на початок першого кварталу наступного року. Сума проіндексованої балансової вартості основних фондів відображається в додатку до Декларації з податку на прибуток за І-й квартал року, на початок якого проводиться індексація.

Витрати на утримання та експлуатацію основних засобів на підприємстві спрямовані на: поліпшення стану основних засобів для продовження строку корисної експлуатації та підвищення продуктивності показників функціонування, підтримання об’єкту в робочому стані для збереження та відновлення майбутніх економічних вигод»

Фінансовий результат від вибуття основних засобів визначається вирахуванням з доходу від вибуття об’єктів основних засобів їх залишкової вартості, непрямих податків і витрат, пов’язаних з вибуттям основних засобів

Податковим законодавством визначено, ліквідація основних засобів здійснюється: за рішенням платника податків; якщо основні фонди підлягають ліквідації при обставинах. Які не залежать від платника податків; якщо платник податків змушений відмовитися від використання основних фондів за обставин зруйнування чи ліквідації.

2.3. Аналіз динаміки і структури основних засобів та їх технічного стану.

Першочерговим завданням ринкової економіки є здійснення нової технічної реконструкції основних фондів. Лише в цьому разі інтенсифікація народно-господарського комплексу буде спиратись на міцний фундамент. Мова йде про швидке оновлення та якісне вдосконалення матеріально-технічної бази країни. Дуже важливо, щоб її високий рівень постійно підтримувався та відповідав світовим досягненням [7с. 39].

Аналіз основних фондів забезпечує оцінку фактичної вартості і питомої ваги кожного виду у порівнянні її з даними за минулий рік і планом, а також динаміку змін вартості та питомої ваги машин і обладнання, що складають активну частину основних фондів.

Дані для аналізу основних фондів беруться з форми №11-ОЗ «Звіт про наявність та рух основних засобів, амортизацію (знос) за рік», форми №5 «Примітки до річної фінансової звітності», форми 1-інвестиції (річна) «Звіт про інвестиції в основний капітал (капітальні вкладення) за рік», 2-інвестиції-квартальна «Звіт про капітальні інвестиції», «Звіт про стан інформатизації», технічних паспортів, інвентарних карток основних засобів та інше [7] (Додаток Ж).

Наявність та рух основних фондів відображається у першому розділі форми №11-ОЗ.

Для проведення аналізу також вибули використані Форма №1 «Баланс», Форма №2 «Звіт про фінансові результати», Форма №3 «Звіт про рух грошових коштів» (Додатки В, Г).

Оцінка вартості основних фондів на початок і кінець року, а також їх середньорічна вартість використовується як основа при оцінці та аналізі основних засобів. В процесі аналізу проводиться порівняння обчислених показників з рівнем попереднього року. Склад основних фондів ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська» за 2015-2017 рр. наведено у таблиці 2.4

Таблиця 2.4 –

Аналіз складу і структури основних засобів на
ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська» за 2015 – 2017 рр.

Вид основних фондів	2015 рік		2016 рік		2017 рік		2016 р. до 2015 р., %	2017 р. до 2016 р., %
	тис.грн.	%	тис.грн.	%	тис.грн.	%		
Будівлі, споруди, передавальні пристрої	824397,7	73,45	818064,9	68,95	835100,6	68,72	99,23	102,08
Машини та обладнання	354788,4	31,61	305395,1	25,74	317172,9	26,10	86,08	103,86
Транспортні засоби	448,9572	0,04	355,9383	0,03	364,5666	0,03	79,28	102,42
Інструменти, прилади, інвентар	18519,48	1,65	18271,5	1,54	18714,42	1,54	98,66	102,42
Інші основні засоби	34345,23	3,06	34170,1	2,88	34876,87	2,87	99,49	102,07
Бібліотечні фонди	112,2393	0,01	118,6	0,01	121,5222	0,01	105,67	102,46
Малоцінні необоротні матеріальні активи	62292,81	5,55	9966,3	0,84	8871,121	0,73	16,00	89,01
Всього	1122393	100,0	1186461	100,0	1215222	100,0	105,71	102,42

Як видно з таблиці 2.4, основні засоби протягом з 2015 по 2016 рр. збільшились на 5,7 %, у 2017 році порівняно з 2016 роком – на 2, 4%. Будівлі, споруди та передавальні пристрої майже суттєво не змінились, машини та обладнання – у 2016

році порівняно з 2015 роком зменшились на 14%, у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшились на 3,8%; транспортні засоби, інструменти, прилади, інвентар, інші основні засоби, бібліотечні фонди за вказаний період залишились без змін; малоцінні необоротні матеріальні активи зменшились у 2016 році зменшились майже на 86%, у 2017 році порівняно з 2016 роком збільшились - на 2,4%.

При розв'язанні завдань аналізу структури та наявності основних засобів приділяється увага їх прогресивній оцінці та структури для виявлення змін, що відбулися. Структуру основних засобів визначає специфіка галузі, в якій вони працюють. А також технічні можливості організації. В ході аналізу основних засобів значна увага приділяється співвідношенню активної і пасивної частини основних засобів, що в свою чергу перші визначають предмет праці, а другі – умови праці.

Безліч факторів впливають на технологічну структуру основних засобів. Серед них можна виділити виробничі, матеріально-технічні, що безпосередньо відносяться до певної галузі. Суттєво впливає технічний рівень виробництва в галузі, форми відтворення основних фондів, а також форми організації виробництва в галузі [13].

Удосконалення структури основних засобів є найважливішим завданням в процесі виробництва. Розв'язати це завдання можливо за рахунок оновлення або модернізації устаткування, проведення капітальних ремонтів, механізації та автоматизації виробництва, ліквідації основних засобів які мало використовуються або зовсім не використовуються. Такі заходи необхідні для встановлення пропорційності між окремими групами основних засобів[13].

Як вже зазначалося основні засоби поділяються на активну та пасивну частину за ступенем участі різних елементів. До складу активної частини належать транспортні засоби, знаряддя, прилади, машини, устаткування та ін. інша частина – це пасивні основні засоби.

При проведенні аналізу структури основних засобів звертається увага, перш за все, до стану їх структури, тобто співвідношення активної і пасивної частин. На співвідношення структури пасивної і активної частини основних засобів впливають безліч факторів, таких як галузь виробництва, форми організації виробництва та ін.

Якщо в кінці звітної періоду порівняно з попереднім роком спостерігається зростання активної частини основних засобів, тобто збільшується питома вага устаткування, транспортних засобів, то така динаміка свідчить про абсолютне (відносне) збільшення активної частини. Така динаміка є позитивною, з точки зору поліпшення структури основних засобів [15, с.122].

Аналіз співвідношення активної та пасивної частини основних засобів по ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська» наведений в табл. 2.5.

Таблиця 2.5. –

Аналіз питомої ваги активної і пасивної частин основних виробничих засобів на ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська» за 2015-2017 рр.

Назва показника	2015 рік		2016 рік		2017 рік	
	Сума, тис. грн.	Частка, %	Сума, тис. грн.	Частка, %	Сума, тис. грн.	Частка, %
Промислово-виробничі основні фонди, тис.грн	1122393	100,0	1186461	100,0	1215222	100,0
у тому числі						
- активна частина	656599	58,45	692893	58,40	710905	58,45
- пасивна частина	466915	41,55	493567	41,60	505532	41,55

Дослідження показали, що при загальному зростанні обсягу виробничих основних засобів активна частина їх зросла у 2016 році на 36294 тис. грн., що складає 11% всього приросту. Пасивна частина залишилась майже на тому рівні що і до попередніх років.

При проведенні більш детальнішого аналізу звертається увага саме на види активної частини, їх динаміку, технічний рівень. Також приділяється значна увага до переоснащення активної частини основних засобів в плані відповідності світовим стандартам на підприємстві, впровадження нових технологій і техніки, рівень автоматизації і комп'ютеризації тощо. В ході такого аналізу розраховуються показники ефективності використання втілення нових технологій у виробництво та поліпшення структури основних засобів підприємства[9].

Якщо в процесі виробництва основні засоби поступово втрачають свої техніко-експлуатаційні якості, надзвичайних обставин, то це визначається як фізичний знос основних засобів.

Якщо основні засоби зазнали передчасне знецінення завдяки розвитку науково-технічного прогресу, новітніх технологій, інформаційних технологій, то визначається такий стан основних засобів як моральний знос. Ця форма має дві складові: перша – знецінення вже існуючих основних засобів в результаті зниження витрат на їх виробництво; друга складова – часткова втрата основних засобів своєї вартості внаслідок появи більш продуктивних і технічно оснащених засобів праці [9].

При аналізі технічного стану і руху основних засобів необхідно оцінити розмір їхнього поповнення, дати характеристику технічного і морального стану основних засобів в результаті проведення заходів по модернізації і технічному переозброєнню виробництва [3].

Для характеристики технічного стану основних засобів розраховується низка коефіцієнтів, що характеризують технічний стан основних засобів. Ці показники можуть обчислюватись як за окремими одиницями основних засобів так і за окремими групами [3].

Показники стану і динаміки основних фондів, а також дані для їхнього розрахунку наведено у таблиці 2.6.

Таблиця 2.6. –

Аналіз стану і динаміки основних засобів
на ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська» за 2015 – 2017 рр.

Показники	2015 рік	2016 рік	2017 рік	Абсолютне відхилення (+,-)		Відносне відхилення, %	
				2016 р. до 2015 р.	2017 р. до 2016 р.	2016 р. до 2015 р.	2017 р. до 2016 р.
Первісна вартість основних фондів, тис.грн.	1122393	1186461	1215222	64068	28761	105,71	102,42
Знос основних фондів, тис.грн.	829893	871738	914948	41845	43210	105,04	104,96

Продовження таблиці 2.6.

Залишкова вартість основних фондів, тис.грн.	385329	314723	300274	-70606	-14449	81,68	95,41
Фондомісткість	11,75	12,10	13,40	0,35	1,30	102,98	110,74

Коефіцієнт реальної вартості основних засобів	0,11	0,12	0,15	0,01	0,03	109,09	125,00
Коефіцієнт зносу основних засобів	0,65	0,62	0,65	-0,03	0,03	95,38	104,84
Коефіцієнт придатності основних засобів	1,70	1,80	1,70	0,1	-0,1	105,88	94,44
Фондовіддача	0,61	0,70	0,74	0,09	0,04	114,75	105,71

З таблиці 2.6 видно, що технічний стан основних фондів на підприємстві за 2015–2017 роки значно погіршився. Коефіцієнт зносу основних фондів за аналізований період становив більше 50%. У зв'язку з цим коефіцієнт придатності основних засобів зменшився на 0,05% і становив на кінець 2017 року 1,7.

Аналіз свідчить, що значення коефіцієнту придатності є низьким. Це означає що стан основних засобів потребує модернізації, або повної ліквідації і заміну на нові.

Фондомісткість в 2016 р. в порівнянні з 2015 р. збільшилась на 2,98%, у 2017 році – на 10,74%, що свідчить про збільшення вартості основних засобів на одну гривню виробленої продукції.

Коефіцієнт реальної вартості на протязі трьох років не відповідає нормативному значенню, у 2016 році порівняно з 2015 роком збільшення на 9,1%, у 2017 році цей показник збільшився на 25%.

Коефіцієнт зносу зменшився у 2016 році на 4,6%, у 2017 році збільшився на 4,5%. За коефіцієнтом оновлення показники відсутні, це означає, що оновлення основних засобів не було.

Коефіцієнт придатності у 2016 році збільшився на 5,9%, у 2017 році зменшився на 5%, це свідчить про зниження придатності основних засобів для експлуатації в процесі господарської діяльності. Фондовіддача зменшилась на 0,47% у 2016 році і 0,02% - у 2017 році, це свідчить про деяке зменшення вартості виробленої продукції на одну гривню основних засобів. Отже, можна стверджувати, що основні засоби використовуються не ефективно. Теоретично при збільшенні

прибутку буде збільшуватись і рентабельність основних засобів, але підприємству необхідно провести всі необхідні заходи щодо збільшення прибутковості.

Аналіз фактичних величин коефіцієнтів зносу, вибуття, придатності та відновлення виконують шляхом порівняння їх з плановими величинами і в динаміці за ряд років.

Отже, можна стверджувати, що основні засоби використовуються не ефективно. Показники рентабельності основних засобів неможливо прорахувати, тому, що підприємство протягом досліджує мого періоду було збитковим. Теоретично при збільшенні прибутку буде збільшуватись і рентабельність основних засобів, але підприємству необхідно провести всі необхідні заходи щодо збільшення прибутковості[6]

Для більше детального аналізу придатності основних засобів доцільно розрахунок показників фондівіддачі та фондомісткості.

Відношення обсягу виробленої продукції до середньої вартості основних фондів характеризує показник фондівіддачі. Він показує скільки виробленої продукції одержує підприємство із однієї грошової одиниці вкладеної в основні засоби.

Обернений показник фондівіддачі є фондомісткість. Цей показник характеризує величину основних засобів, що приходить на одну грошову одиницю виробленої продукції [6].

Розрахунок наведених показників висвітлює більш деталізований аналіз основних засобів з приводу їх придатності, ефективного використання та можливості оновлення.

РОЗДІЛ 3 ШЛЯХИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ ОБЛІКУ, АНАЛІЗУ ТА АУДИТУ ОСНОВНИХ ЗАСОБІВ НА ПІДПРИЄМСТВІ

3.1. Напрями вдосконалення організації та методики обліку основних засобів.

Основні засоби є важливою складовою економічного потенціалу країни, а їх стан та зміни визначають як рівень розвитку економіки, так і рівень конкурентоздатності вітчизняного виробництва. У зв'язку з перебудовою економічної системи, переходом до ринкових відносин наша країна втратила свій виробничий потенціал.

Практика обліку основних засобів вказує на те, що в на сьогодні організації бухгалтерського обліку існує безліч нерозв'язаних питань, щодо ефективного використання основних засобів. На сьогодні підвищились вимоги щодо системи бухгалтерського обліку основних засобів. Це пов'язано з тим, що розширюється коло операцій відносно основних засобів, а саме: нарахування амортизації, купівля-продаж, страхування використання інвестиційних програм та проектів.

Система бухгалтерського обліку на сьогодні є дуже мінливою і це пов'язано з тим. Що українські стандарти бухгалтерського обліку більше пристосовуються до міжнародних стандартів. Як результат – з'являється коло проблем щодо обліку основних засобів, нарахування амортизації, їх переоцінки. Також система обліку не задовольняє сучасним вимогам, які висуває сучасна практика бухгалтерського обліку.

Аналіз літературних джерел свідчить, що подальший розвиток бухгалтерського обліку пов'язаний зі створенням єдиної інформаційної системи, яка буде складатися з підсистем обліку на кожному окремому підприємстві на основі новітніх комп'ютерно-інформаційних технологій[13, 15].

Основні проблеми, які потребують вирішення були систематизовані автором і наведені на рис.3.1.

Рисунок 3.1. - Проблеми організації обліку основних засобів

Основним напрямом удосконалення обліку основних засобів є реформування бухгалтерського обліку згідно європейським стандартам для забезпечення відкритості, прозорості та зіставлення показників фінансової звітності суб'єктів господарювання. Це пов'язано з реформуваннямвітчизної системи обліку в плані гармонізації гармонізація П(С)БО 7 з М(С)БО 16 за такими напрямками:

проведення переоцінки основних засобів згідно П(С)БО 7 тільки в тому разі якщо достовірно визначається їх справедлива вартість. В цьому напрямі необхідна розробка системи показників справедливої вартості і додаткових коефіцієнтів, наприклад, збалансованості, інтенсивності експлуатації із додатковою інформацією аналітичного обліку, що висвітлює рівень використання основних засобів;

перегляд амортизаційної політики основних засобів. На сьогодні амортизаційна політика включає в собі наступні елементи: визначення первісної і ліквідаційної вартості основних засобів при встановленні строків корисного їх використання. Можливість прискорення амортизаційного процесу можлива за рахунок зміни строку корисного використання в більшу або меншу сторону;

перегляд системи показників відтворення основних засобів і доповнити показниками наприклад, як рівень забезпечення виробничого процесу, ефективності відтворення.

Необхідність реалізації при автоматизації стандартів бухгалтерського обліку потребують утворення єдиної інформаційної системи з метою поліпшення первинного обліку основних засобів. Позитивні зміни, які можуть відбутися при застосуванні такої системи допоможуть розв'язанню наступних питань:

прискорення первісного обліку основних засобів та необоротних активів;

автоматизація зведеного обліку, що прискорює отриманню бухгалтерських проведення наявності та руху основних засобів;

інтегрування первісного обліку до отримання звітності щодо стану та наявності основних засобів.

В напрямі оптимізації форм первинної документації доцільно розв'язати наступні питання:

ввести до Плану рахунків окремі рахунки основних засобів, на яких відображаються витрати на ремонт з виділенням субрахунків поточного й капітального ремонту основних засобів. Ці рахунки теж активні як і калькуляційні. За дебетом - відображення витрат, які були виділені на ремонт основних засобів. За кредитом рахунка – відображення списання витрат. Які були призведені на ремонт у звітному періоді. Сальдо цих рахунків є активним і показує залишки сум незавершеного або капітального ремонту;

перегляд інвентаризаційних описей. Практика показує що ці документи первинного обліку багато в чому за змістом дублюють один одного (наприклад, ОЗ-6, ОЗ-7, ОЗ-8.). В той же час у вказаних формах обліку гн передбачено відображення обладнання, яке придбано підприємством для резерву, тобто до втілення в експлуатацію. Така ситуація спричиняє труднощі при розрахунку амортизаційних відрахувань. У вказаних формах не знайшло відображення інформації щодо зміни первісної вартості об'єкта основних засобів після переоцінки або індексації.

У Податковому кодексі України, затвердженому в кінці 2010 р., уніфіковано класифікацію основних засобів у податковому і бухгалтерському обліку

для нарахування їхньої амортизації. Колишню методику обліку чотирьох груп основних фондів у податковому обліку замінено на класифікацію основних засобів (п. 146.1 ПКУ), згідно з їхнім обліком на рахунках 10 «Основні засоби» та 11 «Інші необоротні матеріальні активи». Однак головним питанням, яке виникає при обліку основних засобів як у податковому, так і бухгалтерському обліку, є визначення мінімального строку корисного використання, який чітко регламентований Податковим кодексом. Мінімальні строки за деякими активами істотно перевищують реальний строк експлуатації основних засобів, що ускладнює нарахування амортизації на ці об'єкти.

Проведений аналіз нормативних актів з обліку амортизації свідчить про схожість підходів до методів її нарахування в Україні та Російській Федерації з незначними відмінностями від міжнародних стандартів. Ще одним з дискусійних питань є методика відображення амортизації під час дооцінки активів. Держава дозволяє підприємству дооцінити необоротні активи, але вимагає першоплатити до бюджету ту суму податку, на яку має зменшитися прибуток під час податкового нарахування амортизації. Якщо розглянути процес нарахування амортизації, що передбачені в Податковому кодексі України, то можна побачити серйозні порушення щодо нарахування амортизації взагалі. Наприклад, виникає питання, чи слід нараховувати амортизацію на будівлі чи інший об'єкт, якщо строк їхньої експлуатації давно минув, або на об'єкти, які після закінчення строку експлуатації використовувати не передбачено.

3.2. Напрями удосконалення аудиту основних засобів та амортизації основних засобів.

На сьогоднішній день в аудиторській практиці розроблено чимало методик проведення аудиту основних засобів. Але всі вони відмічаються недосконалістю щодо пристосування до міжнародних стандартів аудиту [16, 17, 18].

Із теорії і практики аудиторської діяльності відомо, що на першому етапі

складається план аудиторської перевірки об'єктів основних засобів, де міститься інформація про обсяг виконання аудиторських процедур, часові межі їх виконання, порядок збору доказів та складання аудиторського висновку.

Вивчення літературних джерел [7, 13] дозволило розробити етапи аудиторської перевірки в наступній логічній послідовності (рис.3.1).

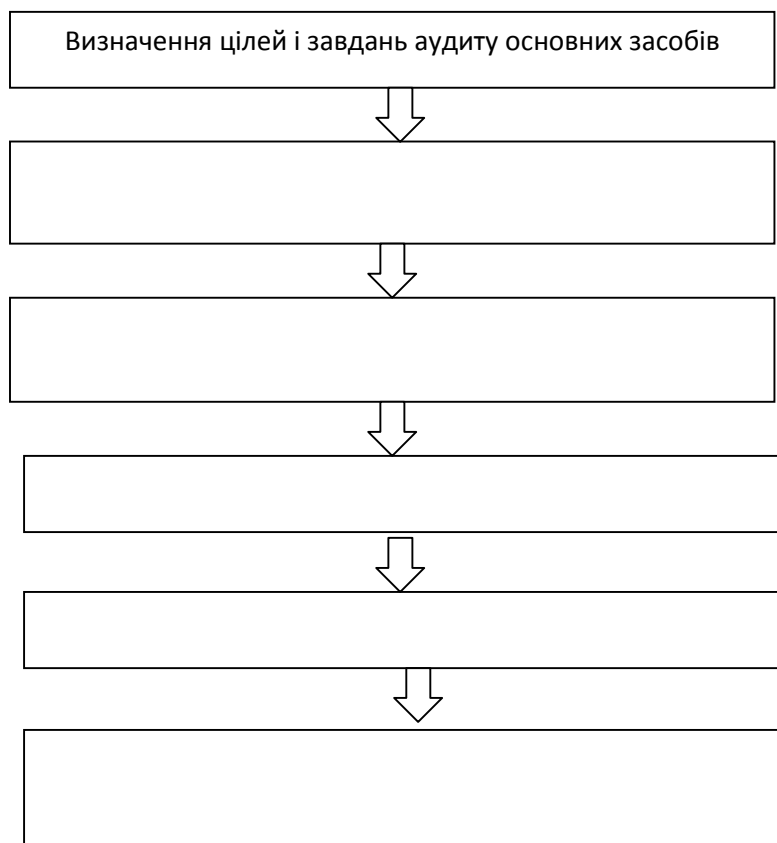

Рис. 3.1. Запропоновані етапи проведення аудиторської перевірки основних засобів

На практиці при проведенні аудиторської перевірки аудитори керуються в основному планом і програмою аудиту, де інформація про дільницю основних засобів представлена в неповному вигляді і не віддзеркалює логічну послідовність дій при проведенні перевірки. Для більш детального висвітлення інформації про стан основних засобів в роботі пропонується розробити план основних засобів, який представлений у табл. 3.1.

Таблиця 3.1.

Запропонований план аудиту основних засобів

№	Етапи аудиту ОС	Строки проведення	Виконавці	Примітки
1	Підготовчий етап			Згідно зведеного плану суб'єкта господарювання
2	Аудит наявності і збереження ОС			
3	Аудит прибуття і вибуття ОС			
4	Аудит нарахування амортизації ОС			
5	Перевірка правильності оподаткування ОС			
6	Заключний етап			

Згідно цього плану аудитор зможе виявити помилки в ході перевірки і визначити їх вплив на достовірність бухгалтерської звітності підприємства. Вважається, що використання таких документів допоможе аудиторів при складанні робочої документації і ефективніше організовувати свою роботу.

Одним із головних напрямів аудиторської перевірки є оцінка аудиторського ризику, який розраховується який зводиться до вибору критерія суттєвості (гранично допустимої величини).

Поряд із оцінкою аудиторського ризику набувають значення питання формування аудиторської вибірки. Для формування вибірки аудитором використовуються як статистичні (випадковий відбір елементів) і нестатистичні методи (вибірковий контроль при якому не використовується теорія вірогідності).

Актуальним постає питання аудиту амортизації основних засобів. Адже при правильнім нарахуванні амортизації основних засобів залежить і правильність нарахування зносу та залишкової вартості. Ці показники безпосередньо впливають як на величину витрат підприємства так і на величину фінансових результатів.

Методика проведення аудиту амортизації основних засобів відповідає певним

етапам аудиторської перевірки.

Документом організаційно-методологічного характеру є план аудиту амортизації основних засобів, який містить основні стадії процесу аудиту, розміщені в логічній послідовності, із зазначенням конкретних завдань, переліку аудиторських процедур, терміну їх проведення та відповідальних виконавців.

Поетапна послідовність дій аудитора, тобто за якими напрямками та з якою інтенсивністю буде проводитись аудит амортизації основних засобів, визначає план перевірки, представлений в таблиці» 3.2.

Таблиця 3.2. –

Загальний план аудиту амортизації основних засобів

№	Завдання	Перелік аудиторських процедур	Термін аудиту	Аудитор
	Підготовчий етап			
1	Складання програми аудиту основних засобів Визначення критеріїв аудиторського ризику Оцінка системи контролю основних засобів (внутрішнього та бухгалтерського)	Вивчення документів попередньої перевірки Ознайомлення з обліковою політикою підприємства в частині організації обліку ОС		
	Основний етап			
2	Перевірка наявності основних засобів прийнятих до обліку	Фактична перевірка наявності основних засобів		
3	Перевірка правильності нарахування амортизації у відповідності з обраними методами Встановлення строку корисної експлуатації ОС	Контроль дотримання чинного законодавства щодо амортизації основних засобів		
4	Перевірка правильності визначення амортизаційної вартості ОС	Аудит нарахування амортизації основних засобів		
5	Перевірка правильності відображення повної інформації щодо амортизації ОС та проведення на рахунках бухгалтерського обліку, а також занесення у відповідних регістрах аналітичного обліку.	Перевірка правильності відображення амортизації основних засобів в облікових регістрах та звітності		
	Заключний етап			
6	Підготовка і складання аудиторського висновку та звіту.	Здійснення процедур по систематизації та обґрунтуванню інформації.		

На нашу думку, аудит амортизації основних засобів доцільно проводити в чотири етапи (рисунок 3.2).

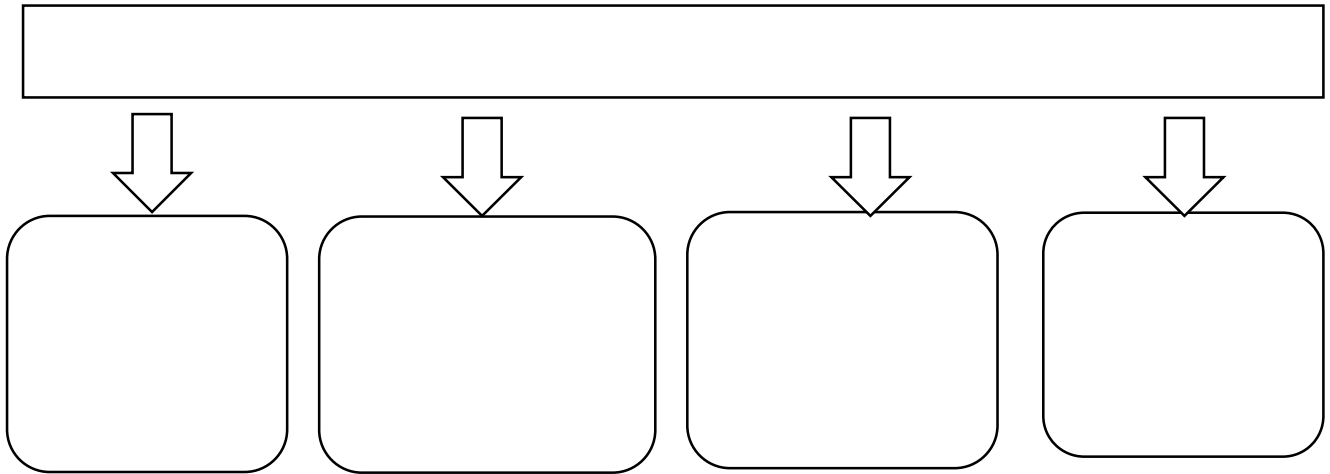

Рисунок 3.2. - Етапи аудиту амортизації основних засобів.

«Для узагальнення результатів перевірки, на основі програми аудиту амортизації основних засобів розроблені робочі документи, в яких фіксується отримана в ході перевірки інформація, і формулюються відповідні висновки про виявлені відхилення та порушення (таблиці 3.7-3.16)»(Л.С. без дати).

Таблиця 3.7. –
Робочий документ з перевірки фактичної наявності основних засобів АОЗ-1

№ з/п	об'єкт основних засобів (найменування)	Інв. №	Згідно документальних даних підприємства		Згідно документальних даних аудиторського контролю		Відхилення	Прийми
			кількість	вартість	кількість	вартість		
1	2	3	4	5	6	7	8	9

Таблиця 3.8. –

Робочий документ з перевірки правомірності віднесення активів підприємства до основних засобів АОЗ-2

Дата акта приймання	№ акта	Об'єкт ОС (гайменування)	Інв. №	Критерії віднесення активів до ОЗ				порушення	Відхилення
				Вартість ОЗ		Строк корисного використання			
				за документами підприємства	За документами аудиторського контролю	за документами підприємства	За документами аудиторського		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10

Таблиця 3.9.-

Робочий документ з перевірки правильності встановлення строку корисного використання основних засобів АОЗ-3

Дата акта приймання	№ акта	об'єкт ОЗ	Вартість ОС (первісна оцінка) грн	Строк корисного використання, років		порушення	Відхилення
				за документами підприємства	За документами аудиторського		
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 3.10.-

Робочий документ з перевірки наявності та правильності заповнення первинних документів з обліку основних засобів АОЗ-4

Акт приймання-передачі основних засобів												Примітки
Дата акту	№ акту	Кореспонденція	Первісна вартість	Інв. №	Заводський №	Найменування об'єкта	Рік випуску	Дата введення в експлуатацію	Висновки комісії	Печатка	Підписи	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13

Таблиця 3.11.-

Робочий документ з перевірки правильності початку нарахування амортизації основних засобів АОЗ-5

Дата введення в експлуатацію	№ акта приймання	Найменування об'єкта ОЗ	Первісна вартість, грн.	Місяць, з якого починається нарахування амортизації за даними		порушення	Відхилення
				підприємства	аудитора		
1	2	3	4	5	6	7	8

Таблиця 3.12. –

Робочий документ з перевірки правильності визначення та повноти відображення в обліку вартості, що амортизується, об'єктів основних засобів, які надійшли у звітному періоді АОЗ-6

Дата ак- та при- мання	№ ак- кта	Най мену вання об'єкта ОЗ	Вартість, що амортизується, грн.						поруш ення	Відхиле ння
			за документами підприємс			За документами аудиторського				
			Вар тість ОЗ	Вар тість дос тавки	Вар тість уста новки	Вар тість ОЗ	Вар тість дос тавки	Вар тість уста новки		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11

Отже, вважається, що запропоновані заходи сприятимуть більш раціональній і ефективній організації аудиторської перевірки операцій з основними засобами.

В роботі удосконалено методичні підходи до проведення аудиту амортизації основних засобів, що на відміну від існуючих включає мету, завдання та об'єкти аудиту амортизації основних засобів, програму аудиту та робочі документи аудитора. Удосконалена програма аудиту, яка на відміну від існуючих містить наступні етапи аудиту: фактична перевірка наявності основних засобів, контроль дотримання чинного законодавства щодо амортизації основних засобів, аудит нарахування амортизації основних засобів, перевірка правильності відображення амортизації основних засобів в облікових регістрах та звітності. На основі наведеної програми розроблені робочі документи аудитора. Це надасть змогу підвищити якість та системність проведення аудиту амортизації основних засобів.

У становленні раціонального обліку основного капіталу одним із головних аспектів є його науково-обґрунтована класифікація. Отже необхідно спростити систему обліку основних засобів згідно з прийнятим П(С)БО 7 і Планом рахунків бухгалтерського обліку шляхом збереження тільки угруповання 5.1. “Основні засоби” (із П(С)БО 7). Угруповання 5.2 “Інші необоротні активи” необхідно віднести до розряду аналітичного обліку до “Інших основних засобів” (п. 5.1.9. з П(С)БО 7). З Плану рахунків вилучити рахунки 111 - 117 “Інші

необоротні матеріальні активи” та виділити їх у систему аналітичних рахунків до рахунку 109 “Інші основні засоби”.

Джерелами фінансування капіталовкладень можуть бути як власні кошти, так і позики. Серед цих джерел найбільш реальними на сьогодні є амортизаційні відрахування, реінвестований прибуток і лізингові операції. Існуючий порядок обліку придбання є недостатньо методично обґрунтованим. Так, згідно з П(С)БО 7 “Основні засоби” при їх надходженні використовується субрахунок 152 “Придбання (виготовлення) основних засобів”, що пов’язано з формуванням вартості основних засобів.

В роботі за результатами проведеного дослідження були запропоновані заходи щодо удосконалення рахунків з обліку основних засобів, статей П(С)БО 7 та амортизації основних засобів підприємств дозволяє сформулювати низку теоретичних і практичних висновків.

Особливо відповідальним завданням в процесі контролю основних засобів є аудит основних засобів. Вдосконалення методики контролю є важливим моментом в процесі перевірки, тому що придбане нарахування амортизації основних засобів відображає і правильне нарахування їх зносу і залишкової вартості. Ці показники впливають на витрати підприємства та на формування кінцевого результату господарської діяльності.

В дипломній роботі було методичні підходи щодо удосконалення проведення аудиту амортизації основних засобів, із застосуванням процедурних документів аудитора: програми аудиту (удосконалено фактичну перевірку та контроль наявності основних засобів, за нарахуванням амортизації основних засобів та перевірка правильності відображення амортизаційних нарахувань) та інші робочі документи.

Запропоновані робочі документи, що розроблені на основі програми аудиту надасть можливість підвищити якість та системність аудиторської перевірки основних засобів та допоможе знизити ризик аудитора в отриманні недостовірної або неповної інформації. Також допоможе поліпшити якість контролю перевірки облікових регістрів досліджуємого об’єкта та звітності підприємства.

ВИСНОВКИ

Теоретичні положення обліку основних засобів дозволили дійти висновку про те, що основні засоби – це є засоби праці, які входять до складу виробничих фондів і складають частину капіталу підприємства. Структура основних засобів досліджується за їх активною та пасивною частинами. Активна частина основних засобів безпосередньо бере участь у процесі виробництва і поступово частинами перенасить свою вартість на створений продукт. Пасивна частина основних засобів – це частина яка забезпечує безпосередньо сам процес виробництва продукції (наприклад будівлі).

В процесі свого використання основні засоби підлягають зносу, тобто втрачання частини первісної вартості. В літературі визначається два види зносу: це фізичний знос і моральний знос. Фізичний знос настає в результаті втрачання своєї вартості основними засобами в процесі експлуатації. Моральний знос настає в результаті нововведень, втілення нових технологій інновацій т.п.

Згідно ст. 145.1.5 Податкового кодексу амортизація основних засобів може нараховуватись декількома методами: прискорений метод, прямолінійний метод, зменшення залишкової вартості, прискорений метод залишкової вартості.

На ДП “ВК “Краснолиманська” ведеться синтетичний і аналітичний облік основних засобів. Синтетичний облік ведеться на рахунку 10 «Основні засоби» з

відповідними субрахунками. Аналітичний облік ведеться основних засобів ведеться пооб'єктно за кожною одиницею основних засобів.

В дипломній роботі було проаналізовано динаміку та структуру основних засобів на ДП “ВК “Краснолиманська” за 2015-2017 рр. Аналіз цих показників показав, що протягом 2015 по 2017 рр. збільшилась активна частина основних засобів. Пасивна частина залишилась майже незмінною.

В дипломній роботі було запропоновано напрями удосконалення обліку та аудиторського контролю основних засобів на підприємстві в плані реалізації автоматизації стандартів бухгалтерського обліку.

Список використаних джерел

1. Максименко А.В. Проблемні питання обліку основних засобів [Електронний ресурс] / А.В Максименко. – Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/node/2116>
2. Шара Є.Ю. Бухгалтерський облік у бюджетних установах і організаціях: навч. посіб. / Є.Ю. Шара, О.М. Андрієнко, Л.І. Жидєєва. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 440 с.
3. Атамас П.Й. Облік у бюджетних установах: навч. посіб. / П.Й.Атамас. - К.: Центр учбової літератури, 2009. - 288 с.
4. Садовська І.Б. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / І.Б.Садовська, Т.Є.Божидарнік, К.Є. Нагірська. - К.: Центр учбової літератури, 2013. - 688 с.
5. Інструкція про застосування Плану рахунків бухгалтерського обліку активів, капіталу, зобовязань і господарських операцій підприємств і організацій: наказ МФУ від 30.11 1999 р. №291 [Електронний ресурс] - Режим доступу: <https://zakon.help/law/291/>. – Назва з екрана.
6. Аналіз господарчої діяльності: теорія, методика, розбір конкретних ситуацій: навч. посіб. / за ред. К.Ф Ковальчука. - К.: Центр учбової літератури, 2012. - 328 с.
7. Гнатишин Л.Б. Організація обліку:навч. посіб. / Л.Б., Гнатишин, О.С. Прокопишин. - Львів: Магнолія, 2014. – 431 с.

8. Макаренко Л.С. Удосконалення методичних підходів до проведення аудиту амортизації основних засобів[Електронний ресурс] / Л.С. Макаренко, А.П.ГречанаРежим доступу:<https://www.pdaa.edu.ua/sites/default/files/nppdaa/5.3/175.pdf>. - Назва з екрана.
9. МихайловМ.Г. Бухгалтерський облік у бюджетних установах: навч. посіб. / М.Г. Михайлов, М.І. Телегунь,О.П. Славкова. - К.: Центр учбової літератури, 2011. - 384 с.
- 10.Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні:Закон України[Електронний ресурс]. - Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua/laws/main/996-14>. - Назва з екрана.
- 11.Гудзь Н.В. Бухгалтерський облік: навч. посіб. / Н.В. Гудзь, П.Н.Денчук, Р.В. Романів. - К.: Центр учбової літератури, 2016. - 424 с.
- 12.Радіонова Н.Й. Шляхи удосконалення бухгалтерського обліку і контролю основних засобів[Електронний ресурс] / Н.Й Радіонова. - Режим доступу: http://www.irbis-nbuv.gov.ua/cgi-bin/irbis_nbuv/cgiirbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&2_S21P03=FULLA=&2_S21STR=efek_2015_11_76. - Назва з екрана.
- 13.Ткаченко Н.М. Бухгалтерський (фінансовий облік), податкування і звітність: підручник / Н.М Ткаченко. - К.: Алерта, 2013. - 784 с.
- 14.Про затвердження Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 7 "Основні засоби":наказ МФУ №92 від 27.02.2000 р. [Електронний ресурс]. - Режим доступу:<https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0288-00>. - Назва з екрана.
- 15.Бухгалтерський облік в Україні: підручник / за ред. Р.Л., Хом 'як. - К.: Ажур, 2010. – 469 с.
16. Дорош Н.І. Аудит: Теорія і практика / Н.І. Дорош. – К.: Знання, 2006. – 495 с.
- 17.Кулаковська Л.П. Організація і методика аудиту / Л.П. Кулаковська, Ю.В. Піча. – К.: Каравела, 2009. – 544 с.

18. Янчева Л.М. Аудит / Л.М.Янчева, З.О. Макєєва, А.О. Баранов та ін. – К.: Знання, 2009. – 335 с.

Д О Д А Т К И

Додаток А

Статут ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»

Додаток Б

Форма № 1 «Баланс» за 2015-2017 роки

Статут ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»

Додаток В

Форма № 2 «Звіт про рух грошових коштів» за 2015-2017 роки

Статут ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»

Додаток В

Форма № 4 «Звіт про фінансові результати» за 2015-2017 роки

Статут ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»

Додаток Д

Форма ОЗ -11 «Звіт про рух та наявність основних засобів» за 2017 р.

Статут ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»

Додаток Ж

Форма № 5 «Примітки до фінансової звітності» за 2015 - 2017 р.

Статут ДП «Вугільна компанія «Краснолиманська»

